

Uluslararası Standartlar
ve Tavsiye Edilen Uygulamalar



Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi Ek 19

Emniyet Yönetimi

Ek 19'un ilk basımı, Konsey tarafından 25 Şubat
2013 tarihinde kabul edilmiş olup 14 Kasım 2013
tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamaların uygulanabilirliği ile ilgili bilgi için Bölüm 2 ve Önsöz'e
bakınız.

Birinci Basım
- Temmuz
2013

Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı

**Uluslararası Standartlar ve
Tavsiye Edilen Uygulamalar**



Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi Ek 19

Emniyet Yönetimi

**Ek 19'un ilk basımı, Konsey tarafından 25 Şubat
2013 tarihinde kabul edilmiş olup 14 Kasım 2013
tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamaların uygulanabilirliği ile ilgili bilgi için Bölüm 2 ve Önsöz'e bakınız.

**Birinci Basım
- Temmuz
2013**

Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı

ULUSLARARASI SİVİL HAVACILIK TEŞKİLATI tarafından İngilizce,
Arapça, Çince, Fransızca, Rusça ve İspanyolca dillerinde ayrı ayrı
sürümler halinde basılmıştır

999 University Street, Montreal, Quebec, Canada (Kanada) H3C 5H7

Sipariş bilgileri ve satış temsilcileri ile kitapçıların tam listesi için
lütfen ICAO'nun web sitesini ziyaret ediniz: www.icao.int

Birinci basım 2013

Ek 19 – Emniyet Yönetimi
Sipariş Numarası: AN19
ISBN 978-92-9249-232-
8

© ICAO 2013

Tüm hakları saklıdır. Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı'nın önceden yazılı
izni olmaksızın bu yayının hiçbir bölümü çoğaltılamaz, geri kazanım sisteminde
saklanamaz veya herhangi bir yol veya yöntem vasıtasıyla iletilemez.

İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa</i>
Kısaltmalar.....	(vii)
Yayımlar.....	(viii)
ÖNSÖZ.....	(ix)
BÖLÜM 2. Uygulanabilirlik.....	2-1
BÖLÜM 3. Devlet Emniyet Yönetimi Sorumlulukları.....	3-1
3.1 Devlet Emniyet Programı (SSP).....	3-1
3.2 Devlet Emniyet Gözetimi.....	3-2
BÖLÜM 4. Emniyet Yönetim Sistemi (SMS).....	4-1
4.1 Genel.....	4-1
4.2 Uluslararası Genel Havacılık —Uçaklar.....	4-2
BÖLÜM5. Emniyet Verisi Toplanması, Analizi ve Değişimi.....	5-1
5.1 Emniyet Verilerinin Toplanması.....	5-1
5.2 Emniyet Verilerinin Analizi.....	5-1
5.3 Emniyet Verilerinin Korunması.....	5-2
5.4 Emniyet Bilgilerinin Değişimi.....	5-2
TOC	
EK 1. Devlet Emniyet Gözetim Sistemi.....	EK 1-1
1. Birincil Havacılık Mevzuatı.....	EK 1-1
2. Spesifik İşletme Düzenlemeleri.....	EK 1-1
3. Devlet Sistemi Ve İşlevleri.....	EK 1-1
4. Nitelikli Teknik Personel.....	EK 1-2
5. Teknik Rehber, Araçlar Ve Emniyet Bakımından Kritik Bilgilerin Sağlanması.....	EK 1-2
6. Lisanslandırma, Sertifikasyon, Yetkilendirme Ve/Veya Onay Yükümlülükleri.....	EK 1-2
7. Gözetim Yükümlülükleri.....	EK 1-2
8. Emniyet Sorunlarının Çözümüne Kavuşturulması.....	EK 1-3
EK 2. Emniyet Yönetimi Sistemi (SMS) Çerçevesi.....	EK 2-1
1. Emniyet Politikası Ve Amaçları.....	EK 2-1
2. Emniyet Risk Yönetimi.....	EK 2-3
3. Emniyet Güvencesi.....	EK 2-3
4. Emniyetin Teşvik Edilmesi.....	EK 2-4

İLAVE A.	Devlet Emniyet Programı (SSP) Çerçevesi	İLAVE A-1
1.	Devlet Emniyet Politikası Ve Amaçları.....	İLAVE A-1
2.	Devlet Emniyet Risk Yönetimi.....	İLAVE A-2
3.	Devlet Emniyet Güvencesi.....	İLAVE A-2
4.	Devlet Emniyetinin Teşvik Edilmesi.....	İLAVE A-3
İLAVE B.	Emniyet Veri Toplama Ve İşleme Sistemlerinden Elde Edilen Bilgilerin Korunmasına İlişkin Yasal Rehber	İLAVE B-1
1.	Giriş.....	İLAVE B-1
2.	Genel esaslar.....	İLAVE B-2
3.	Koruma Esasları.....	İLAVE B-2
4.	Muafiyet Esasları.....	İLAVE B-2
5.	Kamunun Bilgilendirilmesi.....	İLAVE B-3
6.	Emniyet Verilerinin Koruyucusunun Sorumluluğu.....	İLAVE B-3
7.	Kayı Yapılan Bilgilerin Korunması.....	İLAVE B-3

KISALTMALAR

(bu Ek kapsamında kullanılanlar)

ADREP	Kaza/olay veri bildirimini
AIS	Havacılık enformasyon hizmetleri
ATS	Hava trafik hizmetleri
CNS	Haberleşme, seyrüsefer ve izleme
CVR	Kokpit ses kayıt cihazı
MET	Meteoroloji Hizmetleri
PANS	Hava Seyrüsefer Hizmetlerine ilişkin Usuller
SAR	Arama ve kurtarma
SARPs	Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar
SDCPS	Emniyet veri toplama ve işleme sistemleri
SMM	Emniyet yönetimi el kitabı
SMP	Emniyet yönetimi paneli
SMS	Emniyet yönetimi sistemi
SSP	Devlet emniyet programı

YAYINLAR

(bu Ek kapsamında atıf yapılanlar)

Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi (Doc 7300)

Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi Ek'leri

Ek 1 — *Personel Lisanslandırma*

Ek 6 — *Uçak İşletimi*

Kısım I — *Uluslararası Ticari Hava Taşımacılığı — Uçaklar*

Kısım II — *Uluslararası Genel Havacılık — Uçaklar*

Kısım III — *Uluslararası Operasyonlar — Helikopterler*

Ek 8 — *Hava Araçlarının Uçuşa Elverişliliği*

Ek 11 — *Hava Trafik Hizmetleri*

Ek 13 — *Hava Aracı Kaza ve Olay Soruşturması*

Ek 14 — *Havaalanları*

Cilt I — *Havaalanı Tasarımı ve İşletimi*

Hava Seyrüsefer Hizmetlerine İlişkin Usuller

ABC — ICAO Kısaltmaları ve Kodları (Doc 8400)

ATM — Hava Trafik Yönetimi (Doc 4444) El Kitapları¹

Uçuşa Elverişlilik El Kitabı (Doc 9760)

Sivil Havacılık Tıbbı El Kitabı (Doc 8984)

Devletin Emniyet Gözetimi Sisteminin Tesis Edilmesi ve Yönetilmesine ilişkin Prosedürler El Kitabı (Doc 9379)

İnceleme, Sertifikasyon ve Sürekli Gözetim Prosedürleri El Kitabı (Doc 8335) *Havaalanı Sertifikalandırma El Kitabı* (Doc 9774)

Eğitim Kuruluşlarının Onaylanmasına ilişkin El Kitabı (Doc 9841)

Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859)

Emniyet Gözetimi El Kitabı (Doc 9734)

Kısım A — *Devletin Emniyet Gözetimi Sisteminin Tesis Edilmesi ve Yönetilmesi*

1. Atıf yapılan el kitapları, bu Ek kapsamında kullanılan terminoloji ile uyum sağlanması için gerekli olduğu şekilde güncellenecektir.

ÖNSÖZ

Tarihi köken

Bu Ek kapsamında yer alan hükümleri, Havacılık Emniyeti ile ilgili Küresel Stratejiye ilişkin Sivil Havacılık Konferansı (Montreal, 20-22 Mart 2006) (DGCA/06) ve emniyet yönetimine özel bir Ek'e yönelik ihtiyaca ilişkin Üst Düzey Emniyet Konferansı (Montreal, 29 Mart-1 Nisan 2010) (HLSC/2010) Genel Müdürleri tarafından sunulan tavsiyelere cevaben geliştirilmiştir. Bu hususların yeterli derecede kapsama ve öneme haiz olduğuna karar veren Hava Seyrüsefer Komisyonu (186-8), bu Ek'in geliştirilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere Emniyet Yönetimi Panelini (SMP) oluşturmaya karar vermiştir.

Bu Ek kapsamında yer alan Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar (SARP'ler), havacılık emniyeti risklerinin yönetimi konusunda Devletlere yardım sağlamayı amaçlamaktadır. Küresel hava taşımacılığı sisteminin ve hava araçlarının emniyetli bir şekilde işletilmesinin güvenceye alınması için gerekli olan ilişkili havacılık faaliyetlerinin giderek artan karmaşıklığı göz önünde bulundurulduğunda, bu Ek, emniyet performansının geliştirilmesine yönelik proaktif bir stratejinin sürekli gelişimini desteklemektedir. Bu proaktif emniyet stratejisinin temeli, emniyet risklerini sistematik olarak ele alan bir Devlet emniyet programının (SSP) uygulanmasına dayalıdır.

Etkin SSP uygulaması, tam olarak olgunlaşması için zaman gerektiren aşamalı bir süreçtir. Bir SSP tesis etmek için gereken zamanı etkileyen faktörler, hava taşımacılığı sisteminin karmaşıklığının yanı sıra Devletin havacılık emniyeti gözetim kabiliyetlerinin olgunlaşmasını içermektedir.

Bu Ek; emniyet verilerinin toplanması ve kullanımı ve Devlet emniyet gözetim faaliyetleri içeren ilgili unsurların yanı sıra SSP ve emniyet yönetimi sistemleri (SMS'ler) ile ilgili olarak mevcut Ek'lerden alınan materyalleri bir araya getirmektedir. Bu materyallerin tek bir Ek altında toplanmasının faydası, Devletlerin dikkatini emniyet yönetimi faaliyetlerinin entegre edilmesinin önemine odaklamalarının sağlanmasıdır. Aynı zamanda emniyet yönetimi hükümlerinin gelişimini de kolaylaştırır.

Ek 19 kapsamında gerekli olan belirli Devlet emniyet yönetimi işlevleri, Devlet adına bir bölgesel emniyet gözetim kuruluşuna veya bir bölgesel kaza ve olay soruşturma kuruluşuna tevkil edilebilmektedir.

Devletler tarafından gerçekleştirilecek emniyet yönetiminin temelinde yatan sorumluluklar ve süreçler ile ilgili Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamaları içeren bu Ek, Konsey tarafından ilk olarak 25 Şubat 2013 tarihinde, Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin (Şikago, 1944) 37. Maddesi uyarınca, bu Sözleşmenin 19 sayılı Ek'i olarak kabul edilmiştir. Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar; Ekler 1; 6, Kısımlar I, II ve III; 8; 11; 13 ve 14, Cilt I, kapsamında ilk olarak Konsey tarafından kabul edilen emniyet yönetimine ilişkin hükümlere ve Emniyet Yönetimi Panelinin ilk özel toplantısı (Montreal, 13-17 Şubat 2012) kapsamında verilen tavsiyelere dayanmaktadır.

Tablo A'da, bilahare yapılan değişikliklerin çıkış noktası, bu revizyonlara tabi olan ana konular, Ek ile Değişikliklerin Konsey tarafından kabul edildiği tarih, yürürlüğe girdikleri tarih ve uygulanacakları tarih yer almaktadır.

Üye Devletler tarafından gerçekleştirilecek işlemler

Farklılıkların bildirilmesi. Sözleşmenin, Üye Devletlerin, ulusal düzenlemeleri ve uygulamaları ile bu Ek'te ve revizyonlarında yer verilen Uluslararası Standartlar arasındaki farklılıkları Teşkilata bildirmelerini öngören 38. Maddesinden kaynaklanan yükümlülükler Üye Devletlere hatırlatılmaktadır. Üye Devletlerden, yukarıda belirtilen bildirimlerin kapsamını, farklılıkların bildirilmesinin hava seyrüsefer emniyeti açısından önem taşıdığı durumlarda, bu Ek'te ve değişikliklerinde yer alan Tavsiye Edilen Uygulamalarda meydana gelen farklılıkları da içerecek şekilde genişletmeleri beklenmektedir. Ayrıca,

Üye Devletlerin bilahare oluşabilecek farklılıklar veya daha önceden bildirilen farklılıkların ortadan kalktığı durumlarda da Teşkilatı güncel gelişmelerden haberdar etmesi beklenmektedir. Bu Ek üzerinde yapılacak her bir Değişikliğin kabulünün hemen ardından Üye Devletlere farklılıkların bildirilmesine yönelik özel bir talep gönderilecektir.

Ayrıca, Havacılık Bilgi Servisi vasıtasıyla Devletlerin ulusal düzenlemeleri ve uygulamaları ile ilgili ICAO Standartları ve Tavsiye Edilen Uygulamalar arasındaki farklılıkların yayınlanmasına ilişkin Ek 15 hükmünün yanı sıra Devletlerin Sözleşmenin 38. Maddesi kapsamındaki yükümlülüklerine de dikkat çekilmektedir.

Bilginin yayınlanması. Bu Ek kapsamında belirtilen Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar gereği öngörülen hava aracı operasyonlarını etkileyen tesislerin, hizmetlerin ve prosedürlerin tesis edilmesi, kaldırılması veya bunlar üzerinde yapılan değişiklikler Ek 15 hükümlerine göre bildirilecek ve yürürlüğe girecektir.

Ek bölümlerinin statüsü

Ek, statüleri aşağıda belirtilen bölümlerden oluşmaktadır; ancak bu bölümlerin tamamının tüm Ek'lerde bulunması zorunlu değildir:

1.— Ek'in özünü oluşturan materyal

- a) Konsey tarafından Sözleşme hükümleri kapsamında kabul edilen *Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar*. Bunlar aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır:

Standart: Fiziksel özelliklere, konfigürasyona, materyale, performansa, personele veya prosedüre ilişkin olarak hazırlanan, yeknesak bir şekilde uygulanmasının uluslararası hava seyrüseferinin emniyeti ve düzenliliği açısından gerekli görüldüğü ve Üye Devletlerin Sözleşme uyarınca uymakla yükümlü oldukları ve, uymalarının mümkün olmadığı durumlarda, 38. Madde uyarınca Konseye bildirimde bulunmalarının zorunlu olduğu her türlü teknik şart.

Tavsiye Edilen Uygulama: Fiziksel özelliklere, konfigürasyona, materyale, performansa, personele veya prosedüre ilişkin olarak hazırlanan, yeknesak bir şekilde uygulanmasının uluslararası hava seyrüseferinin emniyeti, düzenliliği ve verimliliği açısından gerekli görüldüğü ve Üye Devletlerin Sözleşme uyarınca uymaya gayret gösterecekleri her türlü teknik şart.

- b) Kolaylık sağlamak amacı ile ayrı bir şekilde gruplandırılan ancak Konsey tarafından kabul edilen Standartların ve Tavsiye Edilen Uygulamaların bir parçasını oluşturan *Ekler*.
- c) Standartlarda ve Tavsiye Edilen Uygulamalarda kullanılan ve genel kabul görmüş bir sözlük anlamına sahip olmamaları nedeniyle izaha gerek duymayacak kadar açık bir anlam taşımayan ifadelerin *Tanımları*. Tanımlar bağımsız bir statüye sahip değildir; ancak ilgili ifadenin anlamında yapılacak bir değişiklik teknik şartnameyi etkileyeceğinden, ilgili ifadenin kullanıldığı Standartın ve Tavsiye Edilen Uygulamanın ayrılmaz bir parçası niteliği taşımaktadır.
- d) Herhangi bir Standarda veya Tavsiye Edilen Uygulamaya eklenen ve söz konusu Standartta veya Tavsiye Edilen Uygulamada atıfta bulunulan veya bu Standartın veya Tavsiye Edilen Uygulamanın bir parçasını oluşturan ve aynı statüye sahip olan *Tablolar ve Şekiller*.

Bu Ek'te yer alan bazı Standartlar Tavsiye Edilen Uygulamalar statüsü taşıyan bir takım teknik şartları, bu teknik şartlara atıfta bulunmak suretiyle bünyelerine dahil etmektedirler. Bu tür durumlarda Tavsiye Edilen Uygulamaların metni ilgili Standartın bir parçası halini almaktadır.

2.— Konsey tarafından, Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar ile bağlantılı olarak yayımlanması onaylanan materyal

- a) Konsey tarafından tesis edilen işlemlere dayalı, geçmişe yönelik ve açıklayıcı bilgilerden oluşan ve Devletlerin Sözleşme ve Kabul Kararı uyarınca Standartların ve Tavsiye edilen Uygulamaların tatbikine ilişkin yükümlülüklerini içeren *Önsöz*.

- b) Ek'in bölümlerinin, kısımlarının ve alt kısımlarının başında yer alan ve metnin tatbikinin anlaşılmasını kolaylaştıran açıklayıcı bilgilerden oluşan *Giriş*
- c) Metinde yer alan ve ilgili Standartlara ve Tavsiye Edilen Uygulamalara yönelik, fiili olaylara dayalı bilgileri ya da referansları içeren ancak Standartların veya Tavsiye Edilen Bilgilerin bir parçasını oluşturmayan *Notlar*.
- d) Standartları ve Tavsiye Edilen Uygulamaları tamamlayıcı nitelikteki bilgileri içeren ya da Standartların ve Tavsiye Edilen Uygulamaların tatbiki konusunda kılavuz görevi gören *İlaveler*.

Dil seçimi

Bu Ek altı farklı dilde kabul edilmiştir — İngilizce, Arapça, Çince, Fransızca, Rusça ve İspanyolca. Her bir Üye Devletin ulusal uygulamalar ve Sözleşmede öngörülen diğer amaçlar için doğrudan kullanmak ya da kendi diline tercüme ederek kullanmak amacı ile bu metinlerden birini seçmesi ve yaptığı seçimi Örgüte bildirmesi gerekmektedir.

Yazım uygulamaları

Tüm ifadelerin statüsünün bir bakışta anlaşılabilmesine olanak sağlamak amacı ile aşağıdaki uygulamalara bağlı kalınmıştır: *Standartlar* ince latin harfleriyle yazılmıştır, *Tavsiye Edilen Uygulamalar* ince italik harflerle yazılmıştır ve statüleri **Tavsiye** ön eki ile belirtilmiştir, *Notlar* ince italik harflerle yazılmıştır ve statüleri *Not* ön eki ile belirtilmiştir.

Spesifikasyonların yazımında aşağıdaki yazım uygulaması uygulanmıştır: Standartlarda kullanılan fiiller "-cek/cak" son ekini, Tavsiye Edilen Uygulamalardaki fiiller ise "meli/malı" son ekini almaktadır.

Bu belgenin bir rakam ve/veya başlık ile belirtilen herhangi bir bölümüne yapılan atıflar söz konusu bölümün tüm alt bölümlerini de kapsamaktadır.

Tablo A. Ek 19 üzerinde yapılan değişiklikler

<i>Tadil</i>	<i>Kaynak(lar)</i>	<i>Konu(lar)</i>	<i>Kabul Edilme Tarihi</i>	<i>Yürürlüğe Girme Tarihi</i>	<i>Geçerlilik Tarihi</i>
1. Basım	Sekreterlik; Emniyet		25 Şubat 2013	15 Temmuz 2013	14 Kasım 2013
Yönetimi	Panelinin ilk özel toplantısı				
(SMP/SM/1)					

ULUSLARARASI STANDARTLAR VE TAVSİYE EDİLEN UYGULAMALAR

BÖLÜM 1. TANIMLAR

Aşağıdaki terimler, Emniyet Yönetimine ilişkin Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar bağlamında kullanıldıklarında, aşağıda belirtilen anlamlara sahip olacaklardır:

Kaza. Herhangi bir hava aracının operasyonu ile ilişkili olan, insanlı hava aracı halinde, herhangi bir kişinin söz konusu hava aracına uçuş amacıyla bindiği an ile bu tür tüm kişilerin söz konusu hava aracından indiği an arasında gerçekleşen veya insansız hava aracı halinde, söz konusu hava aracının uçuş gerçekleştirmek amacıyla harekete hazır olduğu an ile söz konusu hava aracının ilgili uçuşun sonunda tamamen durduğu ve birincil tahrik sisteminin kapatıldığı an arasında gerçekleşen;

a) Aşağıdaki sebeplerden ötürü herhangi bir kişi ölümcül veya ciddi şekilde yaralanmıştır:

- Hava aracında olma veya
- Hava aracından ayrılmış parçalar da dahil olmak üzere hava aracının herhangi bir parçası ile doğrudan temas veya
- Jet akımına doğrudan maruz kalma

Yaralanmaların doğal sebeplerden kaynaklandığı, kendi kendine olduğu veya başkalarından dolayı olduğu durumlar veya yaralananların normalde yolcu ve uçuş ekibinin bulunduğu alanlar dışında başka bir yerde saklanan biletsiz kaçak yolcular olduğu durumlar *bundan hariçtir*; veya

b) söz konusu hava aracının hasar görmesi veya yapısal olarak arızalanması veya

- söz konusu hava aracının yapısal mukavemetine, performansına veya uçuş karakteristiklerine olumsuz tesir eden ve
- söz konusu hasarın tek motor (motor kapakları veya aksesuarları dahil olmak üzere), pervaneler, kanat uçları, antenler, proplar, kanatçıklar, lastikler, frenler, tekerlekler, kareyajlar, paneller, iniş takımı kapıları, kokpit camları, hava aracı yüzeyi (küçük çentikler/çökmeler veya delikler) ile sınırlı olduğu hallerde motor arızası veya hasarı veya ana rotor pallerindeki, kuyruk rotor pallerindeki, iniş takımlarındaki küçük çaplı hasarlar ve doludan veya kuş çarpmasından kaynaklananlar (radomdaki delikler dahil) hariç olmak üzere, normalde, tesir gören komponentin büyük çaplı onarımını veya ikame edilmesini gerektirecek veya

c) hava aracının kaybolması veya tamamen erişilemez hale gelmesi.

Not 1.— Yalnızca istatistiki açıdan yeknesaklık sağlamak amacıyla; kaza tarihinden sonraki otuz gün içerisinde ölümlerle sonuçlanan bir yaralanma, ICAO tarafından ölümcül yaralanma olarak sınıflandırılmaktadır.

Not 2.— Resmi arama sürecinin sonlandırılması ve enkaza ulaşılamaması durumunda bir hava aracının kayıp olduğu değerlendirilmektedir.

Not 3.— Araştırılacak insansız hava aracı sistemi türü, Ek 13 kapsamındaki 5.1 sayılı maddede ele alınmaktadır.

Not 4.— Hava aracı hasarının tespitine ilişkin rehber, Ek 13 kapsamında yer alan İlave F'te yer almaktadır.

Uçak. Uçuş sırasında büyük ölçüde havanın, belirli uçuş koşullarında sabit kalmaya devam eden kaldırma yüzeylerine karşı gösterdiği dinamik reaksiyon ile desteklenen, havadan ağır motorlu hava aracı.

Hava Aracı. Havanın dünyanın yüzeyine karşı olan reaksiyonları dışındaki hava reaksiyonlarından atmosferde güç alabilen her nevi makine.

Helikopter. Uçuş sırasında büyük ölçüde, havanın, prensip olarak birbirine tamamen dik eksenlerde yer alan, bir ya da daha fazla sayıda motor tahrikli rotor üzerindeki reaksiyonlarıyla desteklenen, havadan ağır hava aracı.

Not.— Bazı Devletler "helikopter" terimine alternatif olarak "rotorlu hava aracı" terimini kullanmaktadır.

Olay. Kaza dışında, bir operasyonun emniyetine tesir eden veya edebilecek, hava aracının operasyonu ile ilişkili bir olayı ifade etmektedir.

Not.— Emniyet ile ilgili çalışmaların ilgi alanına giren olay türleri Ek 13, İlave C kapsamında listelenmekte olan olayları içermektedir.

Sektörel uygulama esasları. Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı'nın Standartları ve Tavsiye Edilen Uygulamalarının yanı sıra uygun addedilen diğer havacılık emniyeti gereklilikleri ve en iyi uygulamalarına riayet etmek amacıyla havacılık endüstrisinin belirli bir sektörüne ilişkin olarak bir sektörü kuruluşu tarafından geliştirilen kılavuz materyal.

Not.— Bazı Devletler, sektörel uygulama esaslarını kabul etmekte ve Ek 19'un gerekliliklerini karşılamak için düzenlemelerin geliştirilmesinde bunlara atıf yapmakta olup, sektörel uygulama esasları için kaynaklarını ve bunların nasıl elde edilebileceğini ortaya koymaktadır.

Operasyon personeli. Emniyet bilgilerini raporlama pozisyonunda olan, havacılık faaliyetlerine müdahil olan personel.

Not.— Bu personel, bunlarla sınırlı kalmamak üzere şunları içerecektir: uçuş ekipleri; hava trafik kontrolörleri, hava istasyonu operatörleri; bakım teknisyenleri; hava aracı tasarım ve imalat kuruluşları personeli; kabin ekipleri; uçuş dispeçerleri, apron personeli ve yer hizmetleri personeli.

Emniyet. Havacılık faaliyetleri ile ilişkili, hava aracının işletilmesine ilişkin veya hava aracının işletilmesini doğrudan destekleyen risklerin kabul edilebilir bir seviyeye düşürüldüğü ve kontrol altına alındığı durum.

Emniyet yönetimi sistemi (SMS). Gerekli organizasyonel yapılar, hesap verme sorumlulukları, politikalar ve prosedürler dahil olmak üzere, emniyetli yönetime yönelik sistematik bir yaklaşımdır.

Emniyet performansı. Emniyet performansı hedefleri ve emniyet performansı göstergeleri ile tanımlandığı şekliyle Devletin veya bir hizmet sağlayıcının emniyet amacına ulaşmasıdır.

Emniyet performansı göstergesi. Emniyet performansının takibi ve değerlendirilmesi amacı ile kullanılan bir veri tabanlı parametredir.

Emniyet performansı hedefi. Belirli bir süre içerisinde emniyet performansı göstergesi (göstergeleri) ile ilgili olarak planlanan veya amaçlanan hedef.

Emniyet riski. Bir tehlikenin vuku bulması ihtimalinin ve sonuçlarının ciddiyetinin önceden belirlenmesidir.

Ciddi yaralanma. Bir kişinin bir kazada maruz kaldığı ve

- Yaralanma tarihinden sonraki yedi gün içerisinde başlayan ve 48 saatten fazla hastanede yatmayı gerektiren veya
- Herhangi bir kemiğin kırılmasına neden olan (parmak, ayak parmakları ve burun kırılması gibi basit kırılmalar hariç olmak üzere) veya

- c) Şiddetli kanama, sinir, kas veya tendon zedelenmesine neden olan yırtıklar içeren veya
- d) Herhangi bir iç organın zedelenmesi içeren veya
- e) İkinci veya üçüncü dereceden yanıkların veya vücut yüzeyinin yüzde 5'inden daha fazlasını etkileyen yanıkların olduğu veya
- f) Enfeksiyöz maddelere veya yaralayıcı radyasyona maruz kalındığı doğrulanan yaralanmalardır.

Tasarım Devleti. Tip tasarımından sorumlu kuruluş üzerinde yargı yetkisini haiz olan Devlet anlamına gelmektedir.

İmalat Durumu. Hava aracının nihai montajından sorumlu kuruluş üzerinde yargı yetkisini haiz olan Devlet anlamına gelmektedir.

İşleticinin Ülkesi. İşleticinin asli iş yerinin bulunduğu veya böyle bir iş yerinin olmadığı durumlarda, işleticinin daimi ikamet adresi olan ülke anlamına gelmektedir.

Devlet emniyet programı (SSP). Emniyetin geliştirilmesini amaçlayan bir dizi bütüncül düzenlemeler ve faaliyetlerdir.

BÖLÜM 2. UYGULANABİLİRLİK

Bu Ek kapsamında yer alan Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalar, hava aracının emniyetli bir şekilde işletilmesi ile ilgili olan veya hava aracının emniyetli bir şekilde işletilmesini doğrudan destekleyen emniyet yönetimi işlevleri için geçerli olacaktır.

Not 1.— Devletlere yönelik emniyet yönetimi hükümleri Bölüm 3 kapsamında yer almakta olup bir Devlet emniyet programı ile ilgilidir.

Not 2.— Belirtilen havacılık hizmet sağlayıcıları ve işleticilerine yönelik emniyet yönetimi hükümleri Bölüm 4 kapsamında yer almakta olup emniyet yönetimi sistemleri (SMS'ler) ile ilgilidir. Münferit hizmet sağlayıcılara veya işleticilere özel ilave emniyet yönetimi hükümleri, bu Ek kapsamında atıf yapılmakta olan diğer Ek'lerde yer almaktadır.

BÖLÜM 3. DEVLET EMNİYET YÖNETİMİ SORUMLULUKLARI

Not 1.— Bu bölümde; Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamalara riayet edilmek suretiyle Devletin emniyet yönetimi sorumlulukları, kendi emniyet yönetimi işlevlerinin yürütülmesi ve bu Ek'in hükümlerine uygun olarak uygulanan SMS'lerin gözetimi genel hatlarıyla ortaya konmaktadır.

Not 2.— Spesifik havacılık faaliyetleri türlerine ait emniyet yönetimi sistemi hükümleri, ilgili Ek'ler kapsamında ele alınmaktadır.

Not 3.— Lisans sahiplerinin tıbbi değerlendirme sürecine ilişkin geçerli olan temel emniyet yönetimi ilkeleri Ek1 kapsamında yer almaktadır. Kılavuz materyal Sivil Havacılık Tıbbı El Kitabı (Doc 8984)'nda yer almaktadır.

3.1 Devlet emniyet programı (SSP)

3.1.1 Her Devlet, sivil havacılık alanında kabul edilebilir bir emniyet yönetimi seviyesine ulaşmak için, Devlet bünyesindeki emniyet yönetimine ilişkin bir Devlet Emniyet Programı (SSP) tesis edecektir. SSP, aşağıdakileri içerecektir:

- a) Devlet emniyet politikası ve amaçları;
- b) Devlet emniyet risk yönetimi;
- c) Devlet emniyet güvencesi ve
- d) Devlet emniyetinin teşvik edilmesi

Not 1.— Devlet tarafından tesis edilen SSP, ilgili Devlet'in havacılık faaliyetlerinin boyutu ve karmaşıklığı ile orantılıdır.

Not 2.— Bir SSP'nin uygulanmasına ve idame ettirilmesine ilişkin çerçeve, İlave A kapsamında yer almakta olup, bir Devlet emniyet programına ilişkin rehber ise Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859)'nda yer almaktadır.

3.1.2 Ulaşılması gereken kabul edilebilir emniyet performansı seviyesi Devlet tarafından tesis edilecektir.

Not.— Kabul edilebilir emniyet performansı seviyesinin tanımlanmasına ilişkin kılavuz ilkeler Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859) kapsamında yer almaktadır.

3.1.3 Her Devlet, kendi SSP'si kapsamında, kendi yetkisi altında bulunan aşağıdaki hizmet sağlayıcılarının bir SMS uygulamasını gerekli kılacaktır:

- a) hizmetlerinin sağlanması sırasında hava aracı operasyonları ile ilgili emniyet risklerine maruz kalan, Ek 1'e uygun, onaylı eğitim kuruluşları;
- b) Sırasıyla Ek 6, Kısım I veya Kısım III, Madde II'ye uygun olarak uluslararası ticari hava taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilen uçak veya helikopter işleticileri;

Not.— Bakım faaliyetlerinin Ek 6, Kısım I, 8.7'ye uygun olarak onaylı bir bakım kuruluşu tarafından değil, Ek 6, Kısım I,8.1.2 veya Kısım III, Madde II, 6.1.2 kapsamındaki muadil bir sistem kapsamında gerçekleştirildiği durumlarda, bu faaliyetler, işleticinin SMS'si kapsamına dahil edilmektedir.

- c) Sırasıyla Ek 6, Kısım I veya Kısım III, Madde II'ye uygun olarak uluslararası ticari hava taşımacılığı ile işgal eden uçak veya helikopter işleticilerine hizmet sağlayan onaylı bakım kuruluşları;
- d) Ek 8'e uygun olarak hava aracının tip tasarımı veya imalatından sorumlu olan kuruluşlar;
- e) Ek 11'e uygun olarak hava trafik hizmetleri (ATS) sağlayıcıları ve

Not.— Bir ATS sağlayıcının yetkisi altında olduklarında AIS, CNS, MET ve/veya SAR hizmetlerinin sağlanması, ATS sağlayıcısının SMS'si kapsamına girmektedir. AIS, CNS, MET ve/veya SAR hizmetlerinin sağlanmasının tamamen veya kısmen bir ATS sağlayıcıdan farklı bir kuruluş tarafından gerçekleştirildiği hallerde, ATS sağlayıcısının yetkisi kapsamına giren ilgili hizmetler veya doğrudan operasyonel etkilere sahip olan hizmetlerin ilgili hususları ATS sağlayıcısının SMS'si kapsamına dahil edilmektedir.

- f) Ek 14'e uygun olarak sertifikalandırılmış havaalanlarının işleticileri.

3.1.4 Her Devlet, kendi SSP'si kapsamında, Ek 6, Kısım II, Madde 3'e uygun olarak geniş gövdeli veya turbojet uçakların uluslararası genel havacılık işleticilerinin SMS uygulamalarını gerekli kılacaktır.

Not.— Uluslararası genel havacılık işleticileri, bu Ek bağlamında hizmet sağlayıcıları olarak addedilmemektedir.

3.2 Devlet emniyet gözetimi

Her Devlet, Ek 1'e uygun olarak bir emniyet gözetim sistemi tesis ederek uygulayacaktır.

BÖLÜM 4. EMNİYET YÖNETİMİ SİSTEMİ (SMS)

Not 1.— SMS uygulanmasına ilişkin kılavuz ilkeler Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859)'nda yer almaktadır.

Not 2.— “Hizmet sağlayıcı” terimi, Bölüm 3, 3.1.3 kapsamında listelenen kuruluşlara atf yapılmaktadır.

4.1 Genel

4.1.1 4.2 sayılı madde kapsamında gerekli olanlar hariç olmak üzere, bir hizmet sağlayıcının SMS'si:

- a) Ek 2 kapsamında yer alan çerçeve unsurlara uygun olarak tesis edilecektir ve
- b) hizmet sağlayıcının büyüklüğü ve havacılık ürünlerinin veya hizmetlerinin karmaşıklığı ile orantılı olacaktır.

4.1.2 Ek 1'e uygun olarak hizmetlerinin sağlanması sırasında hava aracı operasyonları ile ilgili emniyet risklerine maruz kalan onaylı bir eğitim kuruluşunun SMS'si, kuruluşun onaylanmasından sorumlu olan Devlet(ler) nezdinde kabul edilebilir hale getirilecektir.

4.1.3 Sırasıyla Ek 6, Kısım I veya Kısım III, Madde II'ye uygun olarak uluslararası ticari hava taşımacılığı yapmak üzere yetkilendirilen uçakların veya helikopterlerin sertifikalandırılmış işleticilerinin SMS'leri, İşleticinin Devlet'i nezdinde kabul edilebilir hale getirilecektir.

Not.— Bakım faaliyetlerinin Ek 6, Kısım I, 8.7'ye uygun olarak onaylı bir bakım kuruluşu tarafından değil, Ek 6, Kısım I,8.1.2 veya Kısım III, Madde II, 6.1.2 kapsamındaki muadil bir sistem kapsamında gerçekleştirildiği durumlarda, bu faaliyetler, işleticinin SMS'si kapsamına dahil edilmektedir.

4.1.4 Sırasıyla Ek 6, Kısım I veya Kısım III, Madde II'ye uygun olarak uluslararası ticari hava taşımacılığı ile iştigal eden uçak veya helikopter işleticilerine hizmet sağlayan onaylı bakım kuruluşlarının SMS'leri, kuruluşun onaylanmasından sorumlu olan Devlet(ler) nezdinde kabul edilebilir hale getirilecektir.

4.1.5 Ek 8'e uygun olarak hava aracının tip tasarımından sorumlu olan bir kuruluşun SMS'si, Tasarım Devleti nezdinde kabul edilebilir hale getirilecektir.

4.1.6 Ek 8'e uygun olarak hava aracının imalatından sorumlu olan bir kuruluşun SMS'si, İmalat Devleti nezdinde kabul edilebilir hale getirilecektir.

4.1.7 Ek 11'e uygun olarak bir ATS sağlayıcının SMS'si, sağlayıcının tanımlanmasından sorumlu olan Devlet nezdinde kabul edilebilir hale getirilecektir.

Not.— Bir ATS sağlayıcının yetkisi altında olduklarında AIS, CNS, MET ve/veya SAR hizmetlerinin sağlanması, ATS sağlayıcısının SMS'si kapsamına girmektedir. AIS, CNS, MET ve/veya SAR hizmetlerinin sağlanmasının tamamen veya kısmen bir ATS sağlayıcıdan ziyade bir kuruluş tarafından gerçekleştirildiği hallerde, ATS sağlayıcısının yetkisi kapsamına giren ilgili hizmetler veya doğrudan operasyonel etkilere sahip olan hizmetlerin ilgili hususları ATS sağlayıcısının SMS'si kapsamına dahil edilmektedir.

4.1.8 Ek 14'e uygun olarak sertifikalandırılmış bir havaalanı işleticisinin SMS'si, havaalanının sertifikasyonundan sorumlu olan Devlet nezdinde kabul edilebilir hale getirilecektir.

4.2 Uluslararası genel havacılık — uçaklar

Not.— Genel havacılığa yönelik bir SMS'nin uygulanmasına ilişkin kılavuz materyal Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859) ve sektörel uygulama esasları kapsamında yer almaktadır.

4.2.1 Ek 6, Kısım II, Bölüm 3'e uygun olarak geniş gövdeli veya turbojet uçakların operasyonlarını gerçekleştiren bir uluslararası genel havacılık işleticisinin SMS'si, operasyonun büyüklüğü ve karmaşıklığı ile orantılı olacaktır.

4.2.2 **Tavsiye.**— SMS, asgari olarak, aşağıdaki unsurları içermelidir:

- a) gerçek ve olası emniyet tehlikelerinin tanımlanmasına ve ilişkili risklerin değerlendirilmesine ilişkin bir süreç;
- b) kabul edilebilir bir emniyet seviyesinin korunması için gerekli olan iyileştirici tedbirlerin geliştirilmesine ve uygulanmasına ilişkin bir süreç ve
- c) emniyet yönetimi faaliyetlerinin uygunluğunun ve etkinliğinin sürekli olarak takip edilmesinin ve düzenli olarak değerlendirilmesinin sağlanması.

BÖLÜM 5. EMNİYET VERİLERİNİN TOPLANMASI, ANALİZİ VE DEĞİŞİMİ

Not.— Bu spesifikasyonların amacı, emniyet verilerinin toplanması ve analizinin yanı sıra SSP kapsamında emniyet bilgilerinin hızlı ve güvenli bir şekilde teatisi suretiyle emniyet yönetimi faaliyetlerinin desteklenmesidir.

5.1 Emniyet verilerinin toplanması

Raporlama sistemleri

5.1.1 Her Devlet, gerçek veya olası emniyet açıklarına ilişkin bilgilerin toplanmasını kolaylaştırmak için zorunlu bir olay raporlama sistemi tesis edecektir.

5.1.2 Her Devlet, zorunlu olay raporlama sistemi tarafından yakalanamayabilecek gerçek veya olası emniyet açıklarına ilişkin bilgilerin toplanmasını kolaylaştırmak için gönüllü bir olay raporlama sistemi tesis edecektir.

5.1.3 **Tavsiye.**— 5.3.1 sayılı Standarda tabi olarak; SSP'nin uygulanmasından sorumlu olan Devlet makamları, kendi emniyet sorumluluklarını desteklemek için, 5.1.1 ve 5.1.2 sayılı maddelerde atıfta bulunulmakta olan olay raporlama sistemleri kapsamında mevcut olan uygun bilgilere erişim sağlamalıdır.

Not 1.— SSP'nin uygulanmasından sorumlu olan Devlet makamları, kaza soruşturma makamlarını içermektedir.

Not 2.— Her Devlet, yukarıda yer alan 5.1.1 ve 5.1.2 sayılı maddelerde bahsedilmekte olan olay raporlama sistemleri tarafından yakalanamayabilecek emniyet bilgilerinin toplanmasına yönelik başka emniyet verisi toplama ve işleme sistemleri tesis etme konusunda teşvik edilmektedir.

5.2 Emniyet verilerinin analizi

5.2.1 Her Devlet, olay raporlama sistemlerinden alınanlar dahil olmak üzere, elde edilen gerçek veya olası emniyet açıklarına ilişkin bilgilerin etkin bir şekilde analiz edilmesini kolaylaştırmak ve emniyetin geliştirilmesi için gereken tedbirleri belirlemek için bir emniyet veri tabanı tesis edecek ve bunun devamlılığını sağlayacaktır.

Not.— “Emniyet veri tabanı” terimi, tek veya birden fazla veri tabanına atıf yapabilmekte olup kaza ve olay veri tabanını içerebilmektedir. Bir kaza ve olay veri tabanına ilişkin hükümler Ek 13 — Hava Aracı Kaza ve Olay Soruşturması kapsamında yer almaktadır. Emniyet veri tabanına ilişkin ilave kılavuz ilkeler Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859) kapsamında yer almaktadır.

5.2.2 **Tavsiye.**— Her Devlet, gerçek veya olası emniyet açıklarının ele alınması için gerekli önleyici faaliyetlerin tanımlanmasının ardından, bu faaliyetleri uygulamalı ve uygulamanın ve alınan yanıtların takip edilmesi amacıyla bir süreç tesis etmelidir.

Not.— Önleyici faaliyetlerin temelini oluşturacak ayrıntılı bilgiler, soruşturulan kazalara ve olaylara ilişkin Nihai Raporlar kapsamında yer alabilecektir.

5.2.3 **Tavsiye.**— *Veri tabanı sistemleri, veri değişimini kolaylaştırmaya yönelik standardize edilmiş formatlar kullanılmalıdır.*

Not.— *Her Devlet, ADREP-uyumlu bir sistem kullanmaya teşvik edilmektedir.*

5.3 Emniyet verilerinin korunması

Not.— *İlave B kapsamında, emniyet veri toplama ve işleme sistemlerinden elde edilen bilgilerin korunmasına ilişkin yasal rehber yer almaktadır.*

5.3.1 Gönüllülük esasına dayalı bir olay raporlama sistemi, cezalandırmaya dayanmayacak ve bilgi kaynaklarının korunmasını sağlayacaktır.

Not 1.— *Gönüllülük esasına dayalı raporlama için cezalandırmaya dayanmayan bir ortam elzemdir.*

Not 2.— *Her Devlet; geçerli kanunlarını, düzenlemelerini ve politikalarını gerektiği şekilde düzenlemek suretiyle, havacılık emniyetini etkileyebilecek olayların gönüllülük esasına dayalı olarak raporlanmasını kolaylaştırmak ve teşvik etmek konusunda cesaretlendirilmektedir.*

Not 3.— *Hem zorunlu hem de gönüllülük esasına dayalı olay raporlama sistemlerine ilişkin kılavuz bilgiler Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859) kapsamında yer almaktadır.*

5.3.2 **Tavsiye.**— *İstisnai olarak ilgili bir otorite tarafından, ulusal mevzuatları gereğince, verilerin ifşa edilmesinin veya belirli bir durumda kullanılmasının, bu durumun havacılık emniyeti üzerinde neden olabileceği olumsuz etkiden daha değerli olduğu tespit edilmediği sürece, Devletler tarafından 5.1 veya 5.2 sayılı maddeler kapsamında atıf yapılmakta olan emniyet verileri, emniyet ile ilgili amaçlar dışında erişime açılmamalı veya kullanılmamalıdır.*

5.4 Emniyet bilgilerinin değişimi

5.4.1 **Tavsiye.**— *Bir Devletin kendi veri tabanında yer alan bilgilerin analizi sonucunda diğer Devletler için önemli olduğunu düşündüğü emniyet hususlarını tespit etmesi halinde, söz konusu Devlet ilgili emniyet bilgilerini bu Devletlere mümkün olan en kısa süre içerisinde iletacaktır.*

5.4.2 **Tavsiye.**— *Her Devlet, havacılık sisteminin kullanıcıları arasında emniyet bilgileri paylaşım ağlarının kurulmasını teşvik etmeli ve fiili ve olası emniyet açıklarına ilişkin bilgilerin serbest teatisini kolaylaştırmalıdır.*

Not.— *Veri teatisini kolaylaştırmak için standardize edilen tanımlara, sınıflandırmalara ve formatlara ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu bilgi paylaşım ağlarına yönelik spesifikasyonlara ilişkin kılavuz materyal, ICAO tarafından sunulmaktadır.*

EK 1. DEVLET EMNİYET GÖZETİM SİSTEMİ

(Bkz. Bölüm 3, 3.2)

Not 1.— Bir Devletin emniyet gözetimine ilişkin sorumluluğundan ibra edilmesini sağlayan sistemin kritik unsurlarına ilişkin kılavuz ilkeler Emniyet Gözetim El Kitabı, Kısım A, Devlet Emniyet Gözetim Sisteminin Tesis Edilmesi ve Yönetilmesi (Doc 9734) kapsamında yer almaktadır.

Not 2.— “İlgili otoriteler veya kurumlar” terimi, Sivil Havacılık Otoriteleri, Havalimanı Otoriteleri, ATS Otoriteleri, Kaza Soruşturma Otoritesi ve Meteoroloji Otoritesi gibi Devlet tarafından ayrı kurumlar olarak kurulabilen ve havacılık emniyet gözetimine ilişkin sorumluluğa sahip olan tüm otoriteleri kapsayan genel bir anlamda kullanılmaktadır.

Not 3.— Hava işleticilerinin emniyet gözetimine özel hükümler için lütfen Ek 6'ya Ek 5 kapsamındaki Kısım 1'i ve Ek 6'ya Ek 1 kapsamındaki Kısım III'ü inceleyin.

Not 4.— Bu Ek bağlamında; “hizmet sağlayıcı” terimi, Bölüm 3, 3.1.3 kapsamında listelenen kuruluşlara atıf yapmaktadır.

1. Birincil havacılık mevzuatı

1.1 Devlet, sivil havacılığı düzenlemesine ve düzenlemeleri bu amaç için kurulmuş olan ilgili otoriteler veya kurumlar yoluyla uygulamasına imkân veren, kendi havacılık faaliyetinin boyutu ve karmaşıklığının yanı sıra Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi kapsamında yer alan gereklilikler ile uyumlu olan kapsamlı ve etkili bir havacılık kanunu yayınlayacaktır.

1.2 Havacılık kanunu, emniyet gözetim işlevlerini ifa eden personelin hava araçlarına, operasyonlara, tesislere/kolaylıklara, personele ve icabında hizmet sağlayıcıların ilişkili kayıtlarına erişmesini sağlayacaktır.

2. Spesifik işletme düzenlemeleri

Devlet; birincil havacılık mevzuatından kaynaklanan ulusal gerekliliklerin Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi'nin Ekleri ile uyumlu olarak standardize edilmiş operasyonel prosedürlere, ürünlere, hizmetlere, teçhizatlar ve altyapılara ilişkin olarak asgari ölçüde ele alınmasını sağlayan düzenlemeler yayınlayacaktır.

Not.— “Düzenlemeler” terimi genel anlamda kullanılmakta olup, bunlarla sınırlı kalmamak üzere talimatları, kuralları, bildirimleri, direktifleri, kanun setlerini, gereklilikleri, politikaları ve emirleri içermektedir.

3. Devlet sistemi ve işlevleri

3.1 Devlet; uygun olduğu şekilde, yeterli ve nitelikli personel ile desteklenen ve yeterli finansal kaynakların sağlandığı ilgili otoriteleri veya kurumları tesis edecektir. Her Devlet otoritesi veya kurumu, kendi emniyet yönetimi sorumluluklarını yerine getirmek için emniyet işlevlerini ve hedeflerini ifade etmiş olacaktır.

3.2 **Tavsiye.**— Devlet; emniyet gözetim işlevlerini ifa edecek nitelikli personelin istihdam edilmesini ve elde tutulmasını sağlamak için ödeme ve hizmet koşulları gibi gerekli tedbirleri almalıdır.

3.3 Devlet; emniyet gözetim işlevlerini ifa eden personele resmi görevlerin ifası sırasında uyuması gereken etik kuralları, kişisel ahlaki ilkeleri ve fiili veya algılanan çıkar çatışmalarının önlenmesi konularını ele alan kılavuz ilkeler sunulmaktadır.

3.4 **Tavsiye.**— Devlet; kendi havacılık faaliyetlerinin boyutunu ve karmaşıklığını göz önünde bulundurarak, emniyet gözetim işlevlerini ifa eden personele ilişkin istihdam gerekliliklerini tespit etmek için bir metodolojiden yararlanmalıdır.

Not.— İlâveten; Ek 6'ya Ek 5 kapsamındaki Kısım I ve Ek 6'ya Ek 1 kapsamındaki Kısım III dahilinde İşleticinin Ülkesinin, denetçi istihdamına ilişkin gereklilikleri tespit etmek amacıyla böyle bir metodolojiden yararlanması gerekmektedir. Denetçiler, emniyet gözetimi işlevlerini ifa eden personelin bir alt kümesini teşkil etmektedir.

4. Nitelikli teknik personel

4.1 Devlet; emniyet gözetimi işlevlerini ifa eden teknik personele ilişkin asgari kalifikasyon gerekliliklerini belirleyerek bu personelin yetkinliklerini istenen seviyede tutmak ve arttırmak için uygun başlangıç ve yenileme eğitimleri tesis edecektir.

4.2 Devlet, eğitim kayıtlarının muhafaza edilmesine ilişkin bir sistem uygulayacaktır.

5. Teknik rehber, araçlar ve emniyet bakımından kritik bilgilerin sağlanması

5.1 Devlet; emniyet gözetimi işlevlerini etkili bir şekilde ve standardize edilmiş bir şekilde tesis edilmiş prosedürlere uygun olarak ifa etmelerini sağlamak amacıyla, teknik personele, uygun kolaylıkların yanı sıra uygun olduğu şekilde, kapsamı ve güncel teknik kılavuz materyalleri ve prosedürleri, emniyet bakımından kritik bilgileri, araçları ve teçhizatları ve ulaşım araçlarını sağlayacaktır.

5.2 Devlet, ilgili düzenlemelerin uygulanması ile ilgili olarak havacılık sektörüne dair teknik kılavuz ilkeleri sağlayacaktır.

6. Lisanslandırma, sertifikasyon, yetkilendirme ve/veya onaylama yükümlülükleri

Devlet; bir havacılık faaliyeti ifa eden personelin ve kuruluşların, ilgili havacılık faaliyetini gerçekleştirmek için bir lisansın, sertifikanın, yetkilendirmenin ve/veya onayın ayrıcalıklarının tatbik etmesine izin verilmeden önce, belirlenen gereklilikleri karşılamasını sağlamak için dokümente edilen süreçleri ve prosedürleri uygulayacaktır.

7. Gözetim yükümlülükleri

Devlet; havacılık lisansı, sertifikası, yetkilendirmesi ve/veya onayı sahiplerinin belirlenen gereklilikleri karşılamaya devam etmelerini proaktif olarak sağlamak için, incelemeleri, denetimleri ve izleme faaliyetlerini sürekli olarak tanımlayarak ve planlayarak, dokümente edilen gözetim süreçlerini uygulayacaktır. Bu, Otorite tarafından emniyet gözetimi işlevlerini kendisi adına ifa etmesi için belirlenen personelin gözetimini de içermektedir.

8. Emniyet sorunlarının çözüme kavuşturulması

8.1 Devlet, tespit edilen emniyet sorunlarını çözüme kavuşturmak için, uygulama tedbirleri dahil olmak üzere uygun düzeltici önlemleri almak için dokümente edilen bir süreçten yararlanacaktır.

8.2 Devlet; tespit edilen emniyet sorunlarının, söz konusu sorunların çözüme kavuşturulması sırasında hizmet sağlayıcıları tarafından alınan önlemler de dahil olmak üzere ilerlemeyi takip eden ve kayıt altına alan bir sistem vasıtasıyla zamanında çözüme kavuşturulmasını sağlayacaktır.

EK 2. EMNİYET YÖNETİMİ SİSTEMİ (SMS) ÇERÇEVESİ

(Bkz. Bölüm 4, 4.1.1)

Not 1.— Emniyet yönetim sistemi (SMS) çerçevesinin uygulanmasına ilişkin kılavuz ilkeler Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859) kapsamında yer almaktadır.

Not 2.— Bu Ek bağlamında; “hizmet sağlayıcı” terimi, Bölüm 3, 3.1.3 kapsamında listelenen kuruluşlara atıf yapmaktadır.

Bu ek, emniyet yönetim sisteminin (SMS) uygulanmasına ve muhafaza edilmesine ilişkin çerçeveyi ortaya koymaktadır. Bu çerçeve, SMS uygulamasına ilişkin asgari gereklilikler olarak dört bileşenden ve on iki unsurdan oluşmaktadır:

1. Emniyet politikası ve amaçları
 - 1.1 Yönetimin taahhüdü ve sorumluluğu
 - 1.2 Emniyet ile ilgili hesap verme sorumluluğu
 - 1.3 Kilit öneme sahip emniyet personelinin tayini
 - 1.4 Acil durum eylem planının koordinasyonu
 - 1.5 SMS dokümantasyonu
2. Emniyet risk yönetimi
 - 2.1 Tehlike tanımlama
 - 2.2 Emniyet risk değerlendirmesi ve azaltılması
3. Emniyet güvencesi
 - 3.1 Emniyet performansı takibi ve ölçümü
 - 3.2 Değişiklik yönetimi
 - 3.3 Emniyet Yönetim Sisteminin (SMS) sürekli geliştirilmesi
4. Emniyetin teşvik edilmesi
 - 4.1 Eğitim ve öğretim
 - 4.2 Emniyet iletişimi

1. Emniyet politikası ve amaçları

1.1 Yönetimin taahhüdü ve sorumluluğu

Hizmet sağlayıcı, kendi emniyet politikasını uluslararası ve ulusal gerekliliklere uygun olarak tanımlayacaktır. Emniyet politikası:

Ek 19 — Emniyet Yönetimi Ek 2

- a) emniyet ile ilgili organizasyon taahhüdünü yansıtacaktır;
- b) emniyet politikasının uygulanması için gereken kaynakların teminine yönelik net bir açıklamayı içerecek;
- c) emniyet raporlama/bildirim prosedürlerini içerecek;
- d) hizmet sağlayıcının havacılık faaliyetleri ile ilgili olarak hangi tür davranışların kabul edilemez olduğunu açık bir şekilde belirtecek ve disiplin cezasının uygulanmayacağı halleri içerecek;
- e) kuruluşun sorumlu yöneticisi tarafından imzalanacak;
- f) kuruluş genelinde görülür onayla duyurulacak ve
- g) hizmet sağlayıcı ile ilgili ve hizmet sağlayıcıya uygun kalmasını sağlamak üzere periyodik olarak gözden geçirilecektir.

1.2 Emniyet ile ilgili hesap verme sorumluluğu

Hizmet sağlayıcı:

- a) diğer görevlerine bakılmaksızın, Emniyet Yönetim Sisteminin (SMS) uygulanması ve sürdürülmesi için kuruluş hesabına nihai sorumluluğa ve mesuliyete sahip olacak sorumlu yöneticiyi belirleyecektir;
- b) üst yönetim tarafında emniyete ilişkin doğrudan sorumluluk da dahil olmak üzere, kuruluş genelinde emniyete ilişkin hesap verme sorumluluğu sınırlarını açık bir şekilde tanımlayacaktır;
- c) diğer işlevlerinden bağımsız olarak, Emniyet Yönetim Sisteminin (SMS) emniyet performansı ile ilgili olarak yönetimin tüm üyelerinin ve ayrıca çalışanların hesap verme sorumluluklarını belirleyecektir;
- d) kuruluş genelinde emniyet ile ilgili sorumlulukları, hesap verme sorumluluklarını ve yetkileri dokümanede edecek ve iletacaktır ve
- e) emniyet risklerinin tolere edilebilirliği ile ilgili karar verme yetkisine sahip olan yönetim kademelerini tanımlayacaktır.

1.3 Kilit öneme sahip emniyet personelinin tayini

Hizmet sağlayıcı, etkin bir Emniyet Yönetim Sisteminin (SMS) uygulanmasından ve muhafaza edilmesinden sorumlu

olacak bir emniyet yöneticisi tayin edecektir.

1.4 Acil durum eylem planının koordinasyonu

Hizmet sağlayıcı; bir acil durum eylem planının, ürünlerinin ve hizmetlerinin sunumu sırasında etkileşime girmek zorunda olduğu kuruluşların acil durum müdahale planlarıyla uygun şekilde koordine edilmesini sağlayacaktır.

Ek 19 — Emniyet Yönetimi

Ek 2

1.5 SMS dokümantasyonu

1.5.1 Hizmet sağlayıcı, emniyetin bu kuruluşun emniyet hedeflerini karşılayacak şekilde yönetilmesi konusundaki yaklaşımını tanımlayacak ve kuruluş tarafından resmi olarak onaylanacak bir SMS uygulama planı oluşturacaktır.

1.5.2 Hizmet sağlayıcı, kendisine ilişkin aşağıdaki unsurları açıklayan SMS dokümantasyonunu geliştirecek ve muhafaza edecektir.

- a) emniyet politikası ve amaçları;
- b) SMS gereklilikleri;
- c) SMS süreçleri ve prosedürleri;
- d) SMS süreçlerine ve prosedürlerine ilişkin hesap verme sorumluluğu, sorumluluklar ve yetkiler ve
- e) SMS çıktıları.

1.5.3 Hizmet sağlayıcı, SMS dokümantasyonu kapsamında bir SMS el kitabı geliştirecek ve muhafaza edecektir.

2. Emniyet risk yönetimi

2.1 Tehlike tanımlama

2.1.1 Hizmet sağlayıcı, kendi havacılık ürünleri veya hizmetleri ile ilişkili tehlikelerin tanımlanmasını sağlayan bir süreç geliştirecek ve muhafaza edecektir.

2.1.2 Tehlike tanımlama, reaktif, proaktif ve prediktif emniyet verileri toplama yöntemlerinin kombinasyonuna dayalı olacaktır.

2.2 Emniyet risklerinin değerlendirilmesi ve azaltılması

Hizmet sağlayıcı, tanımlanmış tehlikeler ile ilişkili emniyet risklerinin analizini, değerlendirilmesini ve kontrol altında tutulmasını sağlayacak bir süreç oluşturacak ve muhafaza edecektir.

3. Emniyet güvencesi

3.1 Emniyet performansı takibi ve ölçümü

3.1.1 Hizmet sağlayıcı, kuruluşun emniyet performansını doğrulamak ve emniyet riski kontrollerinin etkinliğini onaylamak üzere yöntemler geliştirecek ve muhafaza edecektir.

3.1.2 Hizmet sağlayıcının emniyet performansı, Emniyet Yönetim Sisteminin (SMS) emniyet performansı göstergelerine ve emniyet performansı hedeflerine göre doğrulanacaktır.

3.2 Değişiklik yönetimi

Hizmet sağlayıcı, kendi havacılık ürünleri veya hizmetleri ile ilişkili emniyet riski seviyesini etkileyebilecek değişikliklerin tanımlanması ve bu değişikliklerden kaynaklanabilecek emniyet risklerinin tanımlanarak yönetilmesine yönelik bir süreç geliştirecek ve muhafaza edecektir.

3.3 Emniyet Yönetim Sisteminin (SMS) sürekli geliştirilmesi

Hizmet sağlayıcı, Emniyet Yönetim Sisteminin (SMS) genel performansının sürekli olarak artırılmasını sağlamak için kendi SMS süreçlerinin etkinliğini izleyecek ve değerlendirecektir.

4. Emniyetin teşvik edilmesi

4.1 Eğitim ve öğretim

4.1.1 Hizmet sağlayıcı, personelin Emniyet Yönetim Sistemi (SMS) görevlerini ifa etmek üzere eğitim görmesini ve yetkin olmasını sağlayan bir emniyet eğitimi programı geliştirecek ve muhafaza edecektir.

4.1.2 Emniyet eğitimi programının kapsamı bu eğitimin verileceği her bir kişinin Emniyet Yönetim Sistemine (SMS) katılım düzeyine uygun olacaktır.

4.2 Emniyet iletişimi

Hizmet sağlayıcı,

- a) personelin SMS ile ilgili olarak kendi pozisyonları ile orantılı bir derecede kadar bilgi sahibi olmasını sağlayan,
- b) emniyet bakımından kritik bilgileri ileten;
- c) belirli emniyet tedbirlerinin neden alındığını açıklayan ve
- d) emniyet prosedürlerinin neden uygulamaya konduğunu veya değiştirildiğini açıklayan emniyet iletişimine ilişkin resmi araçlar geliştirecek ve muhafaza edecektir.

İLAVE A. DEVLET EMNİYET PROGRAMI (SSP) ÇERÇEVESİ

(Bkz. Bölüm 3, 3.1.1)

Bu ilavede bir Devletin Devlet Emniyet Programını (SSP) uygulaması ve idame ettirmesi için gereken genel çerçeve sunulmaktadır. SSP, Devletin emniyet yönetiminde kullanacağı bir yönetim sistemidir. Bu çerçevede, bu Ek kapsamında yer alan Bölüm 3, 3.1.1 sayılı maddede ortaya konan dört bileşen ve bu belge kapsamında genel hatlarıyla belirtilen ilgili on bir unsur yer almaktadır. SSP'nin uygulanması ilgili Devletin havacılık sisteminin boyutu ve karmaşıklığı ile uyumlu olmalıdır ve söz konusu Devlette sivil havacılık işlevlerinin münferit unsurlarından sorumlu olan otoriteler arasında eşgüdüm sağlanmasını gerektirmektedir. Bu ilave kapsamında açıklanan SSP genel çerçevesi ile Ek 2'de belirtilen SMS genel çerçevesi birbirlerini tamamlayan ancak birbirlerinden tamamen farklı çerçeveler olarak değerlendirilmelidir. Bu ilave kapsamında ayrıca genel çerçevede yer alan her bir unsura ilişkin kısa bir açıklama da yer almaktadır.

Not.— Bu ilave bağlamında; “hizmet sağlayıcı” terimi, Bölüm 3, 3.1.3 kapsamında listelenen kuruluşlara atıf yapmaktadır.

1. Devlet emniyet politikası ve amaçları
 - 1.1 Devlet emniyetine ilişkin mevzuat
 - 1.2 Devletin emniyet sorumlulukları ve hesap verme sorumlulukları
 - 1.3 Kaza ve olay inceleme
 - 1.4 Yaptırım politikası
2. Devlet emniyet risk yönetimi
 - 2.1 Hizmet sağlayıcılarının SMS'lerine ilişkin emniyet gereklilikleri
 - 2.2 Hizmet sağlayıcılarının emniyet performansına ilişkin uzlaşma
3. Devlet emniyet güvencesi
 - 3.1 Emniyet gözetimi
 - 3.2 Emniyet verilerinin toplanması, analizi ve değişimi
 - 3.3. Daha Büyük Öneme Veya Gereksinime Sahip Alanların Denetiminin Emniyet Verileri Temelinde Hedeflenmesi
4. Devlet emniyetinin teşviki
 - 4.1 Kuruluş içi eğitim, iletişim ve emniyet bilgilerinin dağıtılması
 - 4.2 Kuruluş dışı eğitim, iletişim ve emniyet bilgilerinin dağıtılması

1. Devlet emniyet politikası ve amaçları

1.1 Devlet emniyetine ilişkin mevzuat

Devlet, uluslararası ve ulusal standartlara bağlı olarak, Devletin emniyeti ne şekilde yöneteceğini tanımlayan ulusal emniyet mevzuatına ilişkin genel çerçeveyi ve spesifik düzenlemeleri yayınlamıştır. Bu genel çerçeve Devletin havacılık kuruluşlarının Devletin emniyet yönetimine ilişkin faaliyetlere katılmasını ve bu kuruluşların görevlerinin, sorumluluklarının ve ilişkilerinin belirlenmesini de içermektedir.

Emniyet mevzuatına ilişkin genel çerçeve ve spesifik düzenlemeler ilgili Devlet bakımından güncelliklerinin ve uygunluklarının korunmasını sağlamak amacı ile periyodik olarak gözden geçirilmektedir.

1.2 Devletin emniyet sorumlulukları ve hesap verme sorumlulukları

Devlet SSP'nin oluşturulmasına ve uygulanmasına ilişkin gereklilikleri, sorumlulukları ve hesap verme sorumluluklarını belirlemiş, tanımlamış ve belgelendirmiştir. SSP'nin Devletin emniyet hedeflerini karşılayacak şekilde planlanmasına, düzenlenmesine, oluşturulmasına, idamesine, kontrol edilmesine ve sürekli olarak iyileştirilmesine yönelik direktifler de bu çerçevede değerlendirilmektedir. SSP'nin uygulanması için gereken kaynakların teminine yönelik sarih bir tamimi de içermektedir.

1.3 Kaza ve olay inceleme süreci

Devlet yegâne amacı, suçun veya sorumluluğun belirlenmesinden ziyade, kazaların ve olayların önlenmesi olan bağımsız bir kaza ve olay soruşturma süreci oluşturmuştur. Bu tür soruşturmalar Devletin emniyet yönetimini desteklemektedir. Devlet SSP'nin yürütülmesinde, kazaların ve olayların soruşturulmasından sorumlu olan kuruluşun Devletin diğer havacılık kuruluşlarından bağımsız bir şekilde faaliyet göstermesine olanak sağlamaktadır.

1.4 Yaptırım politikası

Devlet, hizmet sağlayıcıların SMS'si kapsamında ve Devletin ilgili otoritesi tarafından kabul edilebilecek şekilde, hizmet sağlayıcıların kuruluş içinde belirli emniyet sapmalarını içeren olaylar ile başa çıkmalarına ve bunları çözmelerine izin verilen koşulları ve durumları belirleyen bir yaptırım politikası yayınlamıştır. Yaptırım politikası ayrıca belirlenen yaptırım prosedürleri vasıtasıyla emniyet sapmaları ile başa çıkılabilecek durumları ve koşulları da içermektedir.

2. Devlet emniyet risk yönetimi

2.1 Hizmet sağlayıcılarının SMS'lerine ilişkin emniyet gereklilikleri

Devlet hizmet sağlayıcıların tehlikeleri ne şekilde tespit etmeleri ve emniyet risklerini ne şekilde yönetmeleri gerektiğini düzenleyen kontrolleri belirlemiştir. Bu kontroller hizmet sağlayıcılarının SMS'lerine ilişkin gereklilikleri, spesifik işletim düzenlemelerini ve uygulama politikalarını da içermektedir. Bu gereklilikler, spesifik işletim düzenlemeleri ve uygulama politikaları, hizmet sağlayıcıları bakımından güncelliklerinin ve uygunluklarının korunmasını sağlamak amacı ile periyodik olarak gözden geçirilmektedir.

2.2 Hizmet sağlayıcılarının emniyet performansına ilişkin uzlaşma

Devlet münferit hizmet sağlayıcılar ile bu hizmet sağlayıcıların SMS'lerinin emniyet performansı üzerinde mutabakata varmıştır. Münferit bir hizmet sağlayıcının SMS'ine yönelik olarak üzerinde mutabakata varılan emniyet performansı, hizmet sağlayıcıları bakımından güncelliklerinin ve uygunluklarının korunmasını sağlamak amacı ile periyodik olarak gözden geçirilmektedir.

3. Devlet emniyet güvencesi

3.1 Emniyet gözetimi

Devlet emniyet gözetimi işlevinin sekiz kritik unsurunun etkili bir şekilde izlenmesini sağlayacak mekanizmalar oluşturmuştur. Devlet ayrıca, hizmet sağlayıcıları tarafından tehlikelerin tespitine ve emniyet risklerinin yönetimine ilişkin olarak yürütülen faaliyetlerin belirlenen düzenleyici kontrollere (gereklilikler, spesifik işletim düzenlemeleri ve yaptırım politikaları) uygunluğunu sağlayacak mekanizmalar da oluşturmuştur.

Bu mekanizmalar düzenleyici emniyet riski kontrollerinin hizmet sağlayıcıların SMS'lerine usulüne uygun bir şekilde entegre edilmesini, tasarlandıkları şekilde uygulanmalarını ve düzenleyici kontrollerin emniyet riskleri üzerinde amaçlanan etkiye sahip olmasını sağlayacak muayeneleri, denetimleri ve araştırmaları da içermektedir.

Not.— Bu unsurun uygulanmasına ilişkin kılavuz ilkeler Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859)'nda yer almaktadır.

3.2 Emniyet verilerinin toplanması, analizi ve değişimi

Devlet gerek bireysel düzeyde gerekse genelde Devlet düzeyinde tehlikelere ve emniyet risklerine ilişkin verilerin toplanmasını ve muhafaza edilmesini sağlayacak mekanizmalar oluşturmuştur. Devlet ayrıca kaydedilen verilerden bilgi üretilmesini ve emniyet bilgilerinin hizmet sağlayıcıları ve/veya duruma bağlı olarak diğer Devletler ile aktif bir şekilde değişimini sağlayacak mekanizmalar da oluşturmuştur.

3.3. Daha Büyük Öneme Veya Gereksinime Sahip Alanların Denetiminin Emniyet Verileri Temelinde Hedeflenmesi

Devlet tehlikelere ilişkin verilerin analizi vasıtasıyla tespit edilen, ciddi ölçüde ilgili gerektiren veya ihtiyaç duyulan alanlara, bunların operasyonlar üzerindeki etkilerine ve değerlendirilen emniyet risklerine yönelik muayenelere, denetimlere ve araştırmalara öncelik verilmesini sağlayacak prosedürler oluşturmuştur.

4. Devlet emniyetinin teşviki

4.1 Kuruluş içi eğitim, iletişim ve emniyet bilgilerinin dağıtılması

Devlet, Devletin havacılık kuruluşları bünyesinde etkin ve etkili bir SSP'yi teşvik edecek bir kurum kültürü oluşturulabilmesini sağlamak amacı ile eğitim sunmakta, bilincin artırılması yönünde çalışmalar yürütmekte ve emniyete ilişkin bilgilerin iki yönlü olarak iletilmesini teşvik etmektedir.

4.2 Kuruluş dışı eğitim, iletişim ve emniyet bilgilerinin dağıtılması

Devlet, hizmet sağlayıcıları bünyesinde etkin ve etkili bir SMS'yi teşvik edecek bir kurum kültürü oluşturulabilmesini sağlamak amacı ile eğitim sunmakta, emniyet risklerine ilişkin bilincin artırılması yönünde çalışmalar yürütmekte ve emniyete ilişkin bilgilerin iki yönlü olarak iletilmesini teşvik etmektedir.

İLAVE B. EMNİYET VERİ TOPLAMA VE İŞLEME SİSTEMLERİNDEN ELDE EDİLEN BİLGİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN YASAL REHBER

(Bkz. Bölüm 5, 5.3)

1. Giriş

1.1 Emniyet bilgilerinin emniyet ile ilgili amaçlar dışında kullanılması, söz konusu bilgilerin gelecekteki elverişliliğini engelleyerek emniyet üzerinde olumsuz bir etkiye neden olabileceği için sürekli elverişliliğini sağlamak amacıyla emniyet bilgilerinin uygunsuz kullanıma karşı korunması elzemdir. Bu durum, pek çok Devlette geçerli olan mevcut ulusal kanunların ve düzenlemelerin, emniyet bilgilerinin uygunsuz kullanıma karşı korunma usulünü yeterince iyi ele alamayacağını belirten 35. ICAO Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir.

1.2 Bu nedenle, bu ilave kapsamında yer alan kılavuz ilkeler, adaletin uygun şekilde idare edilmesini sağlarken bir yandan emniyet verileri toplama ve işleme sistemlerinden (SDCPS) elde edilen bilgilerin korunması için Devletlere ulusal kanunlar ve düzenlemeler yürürlüğe koymaları konusunda yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Amaç, tamamen havacılık emniyetinin iyileştirilmesi için toplanan bilgilerin amaç dışı kullanımının önlenmesidir.

1.3 Devletlerde farklı hukuk sistemlerinin mevcut olması nedeniyle, sağlanan yasal rehber, Devletlere kendi ulusal politikaları ve uygulamalarına uygun olarak kanunlarını ve düzenlemelerini hazırlama esnekliği vermelidir.

1.4 Bu nedenle; bu ilave kapsamında yer alan kılavuz ilkeler, Devletler tarafından sağlanan ulusal kanunlara ve düzenlemelere ilişkin örneklerden elde edilen bir dizi ilke şeklini almaktadır. Bu ilkeler kapsamında açıklanan kavramlar, emniyet bilgilerini korumak için kanunları ve düzenlemeleri yürürlüğe koyan Devletlerin özel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla benimsenebilecek veya değiştirilebilecektir.

1.5 Bu ilavenin genelinde:

- a) *emniyet bilgileri* yalnızca havacılık emniyetinin geliştirilmesi amacıyla tesis edilen emniyet verileri toplama ve işleme sistemleri (SDCPS) kapsamında yer alan ve aşağıda yer alan 3.1 sayılı maddeye uygun olarak belirtilen şartlar kapsamındaki koruma için yeterli olan bilgiler anlamına gelmektedir;
- b) *uygunsuz kullanım* emniyet bilgilerinin kullanılırken güdülenlerden farklı amaçlarla kullanılması; başka bir ifadeyle, bilgilerin operasyonel personele karşı disiplin, umumi hukuk, idari ve suç işlemleri için kullanılması ve/veya bilgilerin halka açıklanması anlamına gelmektedir;
- c) SDCPS; bilgilerin ve kayıt altına alınan bilgilerin teatisine yönelik işleme ve raporlama sistemleri, veri tabanları ve programları anlamına gelmekte olup aşağıdakileri içermektedir:
 - 1) Ek 13, Bölüm 5 kapsamında açıklanan kaza ve olay soruşturmalarına ait kayıtlar;
 - 2) Bu Ek kapsamında yer alan Bölüm 5, 5.1 dahilinde açıklanan zorunlu olay raporlama sistemleri;
 - 3) Bu Ek kapsamında yer alan Bölüm 5, 5.1 dahilinde açıklanan gönüllülük esasına dayalı olay raporlama sistemleri ve
 - 4) Manuel veri toplama sistemlerinin yanı sıra Ek 6, Kısım I, Bölüm 3 kapsamında açıklanan otomatik veri toplama sistemleri dahil olmak üzere kendiliğinden açıklama raporlama sistemleri.

Not.— Emniyet verileri toplama ve işleme sistemlerine ilişkin bilgileri Emniyet Yönetimi El Kitabı (SMM) (Doc 9859)'nda yer almaktadır.

2. Genel esaslar

- 2.1 Emniyet ile ilgili bilgilerin, uygunsuz kullanıma karşı korunmasının tek amacı, önleyici tedbirlerin doğru bir şekilde ve zamanında alınmasını ve havacılık emniyetinin iyileştirilmesini sağlamak üzere bunların sürekli olarak kullanıma hazır bulunmasını temin etmektir.
- 2.2 Emniyet ile ilgili bilgilerin korunmasında, Devletlerde yürürlükte bulunan adalet sistemine müdahale edilmesi amaçlanmamaktadır.
- 2.3 Emniyet ile ilgili bilgilerin korunmasına ilişkin ulusal kanunlar ve düzenlemeler, havacılık emniyetinin iyileştirilmesi amacı ile emniyet ile ilgili bilgilerin korunmasına dair ihtiyaç ile adaletin doğru şekilde idame ettirilmesine dair ihtiyaç arasında kati bir denge kurması gerekmektedir.
- 2.4 Emniyet ile ilgili bilgileri koruyan ulusal kanunlar ve düzenlemeler, uygunsuz kullanımı önlemelidir.
- 2.5 Belirtilen koşullar altında yeterli gösteren emniyet bilgilerinin korunması, Devletin emniyet ile ilgili sorumluluklarının bir parçasıdır.

3. Koruma esasları

- 3.1 Emniyet ile ilgili bilgiler, sınırlama olmaksızın bilginin, emniyet amacı ile toplanmış olması ve bilginin ifşa edilmesi sonucunda sürekli kullanılabilirliğinin zarar görmemesi dahil olmak üzere, daha önceden belirtilmiş olan koşullar doğrultusunda uygunsuz kullanıma karşı korunmalıdır.
- 3.2 Koruma, kapsamındaki emniyet bilgilerinin türüne bağlı olarak her bir SDCPS için spesifik olmalıdır.
- 3.3 Belirtilmiş olan koşullara istinaden yeterli gösteren emniyet bilgilerinin korunması için resmi bir prosedür hazırlanmalıdır.
- 3.4 Emniyet ile ilgili bilgiler, toplanma amacının haricindeki bir amaç doğrultusunda kesinlikle kullanılmamalıdır.
- 3.5 Disiplinle ilgili, sivil, idari ve cezai işlemlerde emniyet ile ilgili bilgilerin kullanımı, sadece ulusal hukuk kapsamında yer alan uygun tedbirler kapsamında gerçekleştirilmelidir.

4. Muafiyet esasları

Emniyet bilgilerinin korunmasına ilişkin muafiyet yalnızca ulusal kanunlar ve düzenlemeler kapsamında, aşağıdaki durumların mevcut olması halinde sağlanmalıdır:

- olayın, kanun doğrultusunda hasara neden olma kastı ile işlenmiş veya kayıtsız eylem, kasti ihmal veya kasıtlı suistimal ile sonuçlanması muhtemel bir hasarı bilerek işlenmiş olan eylemlerden meydana geldiğine dair bir kanıtın olması;
- yetkili bir idare tarafından durumların makul bir şekilde olayın, hasara neden olma kastı ile işlenen bir davranıştan meydana geldiğini veya kayıtsız eylem, kasti ihmal veya kasıtlı suistimal ile sonuçlanması muhtemel bir hasarı bilerek işlenmiş olduğunun dikkate alınması; veya
- yetkili bir idare tarafından yapılan incelemeye göre emniyet ile ilgili bilgilerin ifşa edilmesinin adaletin yürütülmesi için gerekli olduğunun ve söz konusu ifşanın, emniyet ile ilgili bilgilerin gelecekteki kullanımına ters ulusal ve uluslararası bir etkidenden daha önemli olduğunun belirlenmesi.

5. Kamunun bilgilendirilmesi

5.1 Yukarıda genel hatlarıyla belirtilen koruma ve muafiyet esaslarına tabi olarak, emniyet ile ilgili bilgilerin ifşası arayışında olan kişiler ifşayı yasal gerekçelere dayandırmalıdır.

5.2 Emniyet ile ilgili bilgilerin ifşasına dair resmi kriterlerin oluşturulması ve bunlarla sınırlı kalmamak üzere aşağıdakileri içermelidir:

- emniyet ile ilgili bilgilerin ifşası, emniyetten ödün veren durumların düzeltilmesi ve/veya politika ve düzenlemelerin değiştirilmesi için gereklidir;
- emniyet ile ilgili bilgilerin ifşası, emniyetin iyileştirilmesi için gelecekte kullanımını etkilememektedir;
- emniyet ile ilgili bilgilere dahil edilen ilgili personel bilgilerinin ifşası, yürürlükteki gizlilik kanunlarına uygundur; ve
- emniyet ile ilgili bilgilerin ifşası, yeniden tanımlanmış, özet veya toplu bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

6. Emniyet verilerinin koruyucusunun sorumluluğu

Her SDCPS'nin tayin edilmiş bir koruyucusunun olması gerekmektedir. Bilgilerin ifşa edilmesi ile ilgili olası tüm korumanın uygulanması, emniyet ile ilgili bilgilerin koruyucusunun sorumluluğu altındadır, ancak:

- emniyet ile ilgili bilgilerin koruyucusu, ifşada bulunmak için söz konusu bilginin sahibinden izin almış olmalıdır; veya
- emniyet ile ilgili bilgilerin koruyucusu, söz konusu emniyet ile ilgili bilgilerin ifşasının muafiyet ilkeleri doğrultusunda olmasını güvence altına almıştır.

7. Kaydı yapılan bilgilerin korunması

Kokpit ses kayıt cihazları (CVR'ler) gibi mevzuat kapsamında öngörülen çalışma ortamı kayıtlarının, diğer mesleklerden farklı olarak operasyonel personel açısından gizliliğin ihlalini teşkil ettiği yönünde algılanabileceğini öne sürmekte ve:

- yukarıda bahsi geçen koruma ve muafiyet esaslarına tabi olarak ulusal kanunlar ve düzenlemeler, mevzuat ile gerekli görülen çalışma ortamındaki kayıtların, örneğin geliştirilmiş korumayı hak eden bilgiler gibi öncelikli korunması gereken bilgiler olarak dikkate alınması önermektedir; ve
- ulusal kanunlar ve düzenlemeler, söz konusu kayıtlar için, gizlilikleri ve halk tarafından erişilebilirlikleri açısından koruma amaçlı tedbirler sağlamalıdır. Mevzuat ile gerekli kılınan çalışma ortamındaki kayıtların korunmasına dair söz konusu özel tedbirler arasında halka ifşa edilmemesi yönünde emirlerin düzenlenmesi olabilir.

— SON —

ISBN 978-92-9249-232-8



9 789292 492328